

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvngensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Decreta Specialia Pro Synodo Vernali Anni 1656 promulgata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

DECRETA SPECIALIA

PRO SYNODO VERNALI

Anni 1656 promulgata.

DECRETVM PRIMVM.

Ræcipua Nobis cura esse debet, ut in hoc loco veneranda Ecclesiæ universalis præcepta ritè observentur; Cumque à redivo Nostro ipsamet experientia didicerimus, dies festos ab ipsismet Catholicis, non, uti decet, observari; Volumus ut omnes Pastores, & Ecclesiarum Rectores curent, ut diebus festis qui de præcepto sunt, in Civitatibus quidem etiam Ruralibus, ubi tot personæ sunt, aut esse debent, matutinæ vel laudes, aut earum loco primum Sacrum in hyeme, id est, à festo omnium sanctorum usque ad Pascha, horâ sextâ: reliquâ vero anni parte, horâ quintâ, media prius horâ signo dato, decantetur; deinde universaliter & ubique hora convenienti ante meridiem summum sacrum, cum Concione ad populum, & processionibus, (si habendæ sint,) integrè & solenniter habeatur; Post prandium verò diebus Dominicis Catechismus, etiam si paucissimi tantum compareant vel pueri, vel Seniores, nunquam intermittatur. Hora tertia vespere etiam iis diebus, uti & festis fori quibuscunque (aut ubi id fieri nequit) cum recitatione Rosarii aut alia quavis devotione, ut cantando Litanias, aut Salve Regina, aliasve antiphonas B. Virginis de tempore, celebrentur; ut ita populus ab inerti otio, aut inutili conversatione, nedum periculosos ac scandalosis occupationibus abstrahatur. In festis vero Devotionis, quæ in Calendario sub literis F. D. designantur, non nisi ante prandium usque ad horam duodecimam sit obligatio cessationis ab operibus servilibus. Utque populus eo magis excitetur, Pastores in festis huiusmodi Devotionis non tantum Sacrum solenniter decantabunt, sed etiam aliquo tempore pro Concione dicent. Festa cuilibet loco propria ut Patronorum Ecclesiæ, ac Dedicacionis ejusdem, solenniter tota die, ut supra diximus, peragantur, cum cessatione ab operibus servilibus, servando sacra, orationes & alia per diem. In quo se Pastores, Viciniq; Ecclesiastici sedulos præsent, alter alteram, quantum sine detrimento suæ Ecclesiæ fieri potest, juvent, exemploque suo populum ad pietatem inducant, ac Ecclesiæ, & Diocesis necessitates Deo commendent. Cum etiam Majorum nostrorum diligentia, pro majori promovenda in similibus festis, ex concursu frequentiori populi, pietate, institue-

rit Nundinas multis in locis: sed pro dolor, refrigescente zelo, malitia hominum crescente, ac Diaboli fraudibus, videamus ea, quæ causâ devotionis instituta sunt, nunc conversa in occasionem peccatorum ac scandalorum; Hinc tales nundinas & mercaturas à cœmiteriis, cum per eas tantum processiones impediantur, divinaque turbentur, omnino amoveri mandamus: In quo Pastores suam diligentem curam adhibeant, invocato etiam brachio sæculari Nostrorum & aliorum, quorum interest, Officiorum. Quomodo autem, & quando tales nundinæ mercatusque celebrandi sint, propediem per Nostros Officiatos Politicos in hac Nostra Provincia, mandata Nostra regulamenta que publicari faciemus. In festis vero designandis & celebrandis omnino observetur præfatum Calendarium Nostrum Osnabrugensè, cujus singuli Pastores domi suæ unum, & in Sacristia vel Ecclesia alterum affixum habeant, pro sua & populi necessaria informatione ac meliori directione; cui etiam Calendario nemo contravenire præsumat.

DECRETVM II.

ET ne in Ecclesiæ Hierarchia confusio suboriat, monemus omnes Viros Religiosos, eorumque Superiores, etiam autoritate tum Apostolica, tum respectivè Nostra ordinaria mandantes, ut dies festos tam chori quam fori Ecclesiæ & Diocesis hujus, ad quos, juxta præscriptum Concilii Tridentini, & declarationes Cardinalium, aliasque Papales constitutiones, tenentur, debite & accurate, tam quo ad Officium, quam sacra in suis Ecclesiis observent, cum id ad uniformitatem cleri, populique ordinatam pietatem ac devotionem cedat.

DECRETVM III.

UTque eò major & uniformior in festis sit devotio, permittimus, ut Pastores extra Civitatem, & ubi subditi statim Nos, vel Vicarium in spiritualibus Nostrum accedere non possunt, sine gravi canonica causâ (quam prudenti eorundem judicio & conscientie committimus) Parochianis suis, ut diebus festis minoribus, ob necessitatem aliquam post horam duodecimam pomeridianam laborare possint, nonnunquam in iis, quæ sine damno magno moram non patiuntur, concedant:

Hi

Hi, si testimonium Pastoris afferant, nequam eujusquam mulctæ subiaceant, pro ut etiam de jure & fori, & poli immunes sunt. Quamvis alias in puniendis hujusmodi excessibus ac Prævaricatoribus (quos Pastores etiam denunciare teneantur) pœnâ maximè Ecclesiasticâ, subordinatos Nobis serio in Domino hortamur, diligentiamque commendamus.

DECRETVM IV.

ET quia restitutâ nunc Germaniâ pace, & publico exercitio, non decet ab Universali Ecclesiâ piis ritibus, & consuetudine deviare; Mandamus, ut non tantum generales ab Ecclesiâ præscriptæ, sed etiam particulares ejusque loci Processiones, cum debita devotione, & ædificatione proximorum celebrentur. Declaramus autem generales, ab omnibus ubique Catholicis observandas processiones quæ sequuntur:

In solennitate, vel festo Purificationis.

In Festo Palmarum.

In Festo S. Marci Euangelistæ.

Tribus diebus Rogationum.

In solennitate Sanctiss. Corporis Christi.

In tribus Dominicis post festum Corporis Christi, dictæ die Hagelsfeyr.

In Dedicatione & Patrocinio Ecclesiarum, falvis ubique particularibus devotionibus. Processiones autem hujusmodi omnes & singulæ, cum debitis, approbatis, vel præscriptis cantionibus ritibusque, & servato populi ordine fiant, amotis scandalis, potationibus, comestionibus, aliisque non licitis, vel pietatem aliorum impediens, pro ut ante hac constituimus; in quo Pastores sedulo attendent, errantesque corrigent, incorrigibiles aut eorum graviores excessus deferent.

DECRETVM V.

Hvc etiam spectat cultus templorum, ac sacrarum imaginum, qui, si modeste & graviter observetur, ac omnia munda & nitida sint, multum ad devotionem facit; uti, si in vanitates & inutiles ornatus degeneret, aut particularis aliquis affectus, ac phantasia concurrat, noxius est. Hinc præter ea quæ Conc. Trid. Sess. 25 disponit, Nos, cum ornatum (quem pro more & vanitate horum temporum in populo videmus) etiam statuis præsertim B. Virginis adhiberi dolenter conspiciamus; omnem illam vanitatem vestium, ipsaque collaria, pileos, crines item veros, aliaque similia quam primum omnino tolli mandamus, sub pœnis Rectoribus Ecclesiarum imponendis. Prohibemus similiter tempore Quadragesimæ vestes illas albas, quibus ex abusu imagines

capite tenus obducuntur, & devotionem nullam excitant: sed cum juxta ritum Romanæ Ecclesiæ, & antiquissimam consuetudinem aliarum, eo jejunii tempore tegendæ sint, totæ etiam obducto velo cooperiantur. Porro, ut melius constent Sedis Apostolicæ declarationes circa cultum sacrarum imaginum, definitionem atque binas bullas novissimas Urbani VIII Pontificis hæc promulgamus, serioque omnibus quorum curæ est demandamus, ut templa, altaria, ornamenta, ac vasa sacra, pro eâ, quæ rem tantam decet, reverentiâ & majestatem, nitida & munda servent & habeant.

*Hæc in fine
hujus Syn-
odi ponun-
tur sub lit-
ris A.B.C.*

DECRETVM VI.

QVandoquidem sine temporalibus subsidiis Ecclesiæ conservari vix possunt, & notabilè damnum ex considerata alienatione bonorum hætenus fenserunt; nulli liceat inconsulto summo Pontifice aut Nobis, bona quæcunque vel in perpetuum, vel ad tempus alienare, aut quovis modo diminuere: & quidem nunquam, nisi in evidentem Ecclesiæ utilitatem vel necessitatem, cujus cognitio ad Nos, & ad nullum inferiorem vigore Canonum spectat.

DECRETVM VII.

QVamobrem volumus, ut Decani locorum singulis annis bis, in vere & autumnò fabricam Ecclesiarum & quarumcunque domuum ad eam spectantium assumptis peritis visitent, & si quæ emendanda judicaverint, illico demandent: Et quod si Pastores, Æditui aut Ludimagistri, vel quicumque Ecclesiarum ministri, vel ipsi Beneficiati in eo negligentes fuerint, Nobis in Synodo denuncient, ut auctoritatem Nostram interponere, aut etiam, si quem interim mori contigerit, ex hæreditate damnum resarcire valeamus.

DECRETVM VIII.

VTque & Nobis, & Successoribus Nostris tantò accuratius constare possit quæ bona, domus, agrive ad Ecclesias, earumque proprietatem, aut protectionem spectent, & omnis ansa imminuendi præscindatur: Volumus ut singuli Decani intra tres menses, id est ad festum S. Petri Apostoli, designationem omnium ædificiorum & agrorum ad Ecclesias, earumque Rectores vel Ministros spectantium, cum suis limitibus ac juribus specificè designatis, in quorum possessione sunt, aut esse debent, Nobis deferant ad Archivium

repo-

reponendam, retentâ pro se & successoribus suis copiâ, quam in certum librum diligenter describi, quilibet curabit. Proinde omnibus ac singulis Pastoribus, Capellanis ac Beneficiatis in virtute sanctæ obedientiæ, sub pœnis etiam ac Ecclesiasticis censuris mandamus, ut intra hoc tempus sine mora sub fide sacerdotali ac juramento, quo Deo, Ecclesiæ suæ, ac Nobis obligati sunt, talem designationem diligenter, sincerè, ac sine fraude conficiant, Decanisque suis exhibeant Nobis transmittendam: morosi vero pœnam 24 florenorum aureorum etiam irremissibiliter experientur.

DECRETVM IX.

Immunitas Ecclesiastica in asyllum pœnitentiæ ac protectionem innocentiam introducta, nulla ratione servare debet defensionem improborum, minus occasio esse impune scandala patrâdi, iramque Dei in patriam, Nosque ipsos provocandi: Quare omnes de publicis criminibus famosas, vagas, ignotas suspectasque personas utriusque sexus, & quæcunque sint, inter has præcipue eas, quæ aliquando lapsæ fuerunt, declaramus immunitatis Ecclesiasticæ incapaces, ita ut five in cœmeteriis, aut domibus Ecclesiasticorum deprehendantur, à Ministris Nostri Ecclesiasticis & Laicis, quibus commitemus, sine ulteriori via juris extrahi & exturbari liberè & licitè possint.

Repetimus quoque ex causis animum Nostri moventibus decretum antehac etiam promulgatum, ut nullus Ecclesiasticorum cuiuscunque status & conditionis sit, familiam alienæ religionis suscipere, aut alere præsumat, cum parum inde commodi, sed magnum scandali aut obrectationis periculum oriatur.

DECRETVM X.

Magna, ex Ecclesiasticorum malâ vitâ, scandala, & ex rarâ conscientiam purgatione pericula generari, exempla, heu! nimium docent. Quare repetimus leges Nostrias sapius promulgatas, de menstrua singulorum confessione, & testimoniorum exhibitione, quem in finem certam formulam præscripsimus, quam Confessarii observabunt; Designabitque quilibet ex vobis in scripto, & Officiali Nostro consignabit ante abitum ex hac Synodo stabilem aliquem Confessarium, cuius hæcenus usus sit, vel de cætero constanter in viâ spiritali necessariâ directione uti velit.

Forma: Ego infra scriptus testor R. D. N. mihi hac N. die, Mensis N. sacramentaliter

confessum, atque à me legitime absolutum. Signatum N. die qua supra, anno N.

Ita testor
N. N. N. Ordinis N.
Conventus N.
vel Pastor N. in N.
vel Capellanus N. in N.

Peractâ decretorum lectione, Illustrissimus dato signo per Officialem præsentem interrogari fecit, num quid ulterius proponendum resset. Tum mota per aliquos est quæstio, an habitantes in Parochiis Acatholicis, ab aliis, quam eis, quibus Parochiæ illæ sunt commendatæ, absolvi valeant.

Ad quod I. S. C. respondit non posse, eò quod nullis aliis, nisi quibus Parochiæ illæ commendatæ sunt, in istiusmodi personas competat iurisdicctio; nisi de illorum consensu quibus commissæ sunt animæ.

His ita constitutis conclusio hujus, & indictio proximæ Synodi per Promotores de more rogata, quæ, præmissis consuetis cærimoniis, precibus & aliis finita, & nova in feriam tertiam post festum S. Remigii, quæ est dies tertia Octobris indicta, præsensque cum benedictione dimissa est, ea tamen lege, ut craftinâ omnes pro defunctis celebrent, & non nisi sacro solenni pro iis in Cathedra de cantato recedant.

Altera die hora septima, Illustrissimo impedito ex invaletudine aliqua, cantatum sacrum pro defunctis per Reverendissimum Episcopum Sebastensem, ad quod frequentes de Clero convenerunt.

Denique cuius petenti ad I. S. C. accessus datus est, ad proponenda gravamina, & mandata privata excipienda.

Cum etiam in hac Synodo vernali in consueto scrutinio Decanorum, à plerisque propositum & dubitatum fuerit; an obligatio festorum, quæ in Calendario vocantur Devotionis, in hac Diœcesi sit sub peccato mortali? Quam dubitationem Illustrissima sua Celsitudo auditis rationibus ita declarandam existimavit; Quod quidem Pastores locorum, & quorum est officium divinum peragere, obligare intendat ad divina ante meridiem cum quadam adhortatione, & Processionibus consuetis, ubi incidunt, juxta decreta hujus Synodi, celebranda. Laici vero sub peccato non constringantur, ut hujusmodi divinis intersint, aut ab opere servili abstineant: Ut tamen laudabilis hæc Ecclesiæ consuetudo reducatur, dat & reservat sibi potestatem absentes, aut contravenientes, præcipue verò, & præ aliis eos, qui, dum Processio aliqua per agros aut domos transit, cum scandalo laborant, exemplariter mulctandi. Vnde mandat omnibus Ecclesiarum Rectoribus,

bus, ut non tantum hora solita signum ad divina officia per solennem campanarum compulsum dari faciant, sed etiam pro concione & alias graviter inculcent dierum istorum festivitatem & particularem ex Ecclesie instituto devotionem; & licet non

tota die sub æquè gravi culpa feriandum sit, sub divino tamen officio, cui interesse sub pœna temporali teneantur, eoque in templo durante laborare nefas esse, ideoque à pœna non fore immunes.

Et quia ego CHRISTIANUS BROCKMAN, Pastor in Wahlenhorst, ab alte-memorato Reverendissimo & Illustrissimo Præside in Actuarius hujus sacræ Synodi deputatus fui. & omnibus in ea pertractatis interfui, idcirco in fidem eorundem propria manu subscripsi. Acta sunt hæc anno salutis MDC LVI, Pontificatus SS. D. N. Alexandri VII anno 11, die, mense & loco quibus supra. Præsentibus venerabilibus D. D. Antonio Sollinger, & Nicolao Schaberg, Cathedralis Ecclesie Osna-brugensis Vicariis, & respectivè Sacristano ac Notario publico, testibus ad hoc specialiter requisitis, & fide dignis.

CHRISTIANUS BROCKMAN,
Pastor in Wahlenhorst, & Actuarius
causarum Ecclesiasticarum ad hoc
specialiter deputatus, subscripsit.

DEFI.